

AKRAN ZORBALIĞI

Zorbalık, bir veya birden çok öğrencinin, kendilerinden daha güçsüz öğrencileri, kasıtlı ve sürekli olarak rahatsız etmesiyle sonuçlanan ve kurbanın kendisini koruyamayacak durumda olduğu bir saldırganlık türüdür.

AKRAN ZORBALIĞI DAVRANIŞ ÇEŞİTLERİ

TÜR	Örnek
Fiziksel	Kulak çekme – Oturacağı yere rahatsız edici bir cisim koyma – Oyun alanını terk etmeye zorlama – Isırma - Omuz, dirsek, kafa atma – Tekme atma- Çelme takma– Tokat atma-Yumruk atma – Kesici aletlerle, ateşli ve patlayıcı silahlarla saldırma veya korkutma vb.
Sözel	Bedensel özellikleriyle alay etme – Dış görünüşüyle; konuşma tarzı ya da şivesiyle alay etme – Adı ya da soyadıyla dalga geçme; küçük düşürücü isimler (lakap) takma – Küfür etme - Sözel olarak tehdit etme vb.
Dışlama	Oyuna ve çeşitli etkinliklere almama – Grup dışına iterek yalnızlığa terk etme – Görmezden gelme, yok sayma – Diğer öğrencilerin de konuşmasını ve arkadaşlık yapmasını engelleme
Dedikodu	Arkadaşlarını kendisine karşı kıskırtarak aralarının bozulmasına çalışma – Hakkında dedikodu yapma ve söylenti çıkarma – İftira atma ve çeşitli yerlere çirkin yazılar yazma vb.
Eşyalara Zarar Verme	Eşyalarını ya da yiyeceklerini zorla alma – Kantinden zorla bir şeyler ısmarlatma – Para ya da eşyalarını çalma – Eşyalarına kasıtlı olarak zarar verme – Defter ya da kitaplarını karalama ya da üzerlerine kötü şeyler yazma – Ödünç alınan para ya da eşyayı geri vermeme...

Zorbaların Özellikleri:

- Sert disiplin teknikleri uygulayan veya tamamen ilgisiz ailelere sahiptirler.
- Düşmanlık hisleriyle dolu, öfkeli ve saldırganlardır.
- Başkı kurma istekleri vardır.
- Fiziksel anlamda kurbanlarından daha güçlüdürler.
- Benlik saygıları düşüktür ve empati güçleri zayıftır.
- Aile ilişkileri iyi değildir ve mutsuzdurlar.
- Genellikle akademik başarıları düşüktür.
- Kurallara uymazlar.

ZORBALIĞIN YOL AÇTIĞI SORUNLAR

a) Ruhsal Sorunlar

Akran istismarına uğramış kişilerin verdiği en genel ruhsal tepkiler arasında; huzursuzluk, tekrarlayan çağrışımsız anılar, panik ve gerginlik hissi ve konsantre bozukluğu sayılmaktadır. Zorbaliğın yol açtığı ruhsal sorunlar:

- Var olan sorunların daha çok artması
- Uyku sorunları
- Geceleri altını ıslatma
- Depresyon

- Okul fobisi
- İntihar düşünceleri ve girişimi
- **a) Akademik Sorunlar**

Zorbaliğa uğrayan öğrenciler sıklıkla okuldan korkarlar, okulu güvensiz ve mutsuz bir yer olarak algırlar. Zorbaliğın yol açtığı akademik sorunlar:

- Ders başarısında düşme
- Konsantrasyon kaybı
- Ders içi uyumsuzluk
- Okula gelmeyi reddetme

b) Sosyal Beceri Sorunları

Akran istismarı davranışı, normal gelişimin bir parçası değildir. Bu olumsuz davranışın mağdurlar üzerinde olağanüstü yıkıcı bir etkisi vardır. Bu etki onların yaşamlarında iz bırakır, onlarla yetişkinliğe kadar büyür ve gelişir. Zorbaliğa maruz kalmış kişiler mutluluklarını ve başarılarını yeterince yaşayamazlar çünkü mutlu bir yaşamı hak etmediklerini düşünürler. Bunun sonucu olarak sosyal ve duygusal sorunlar yaşarlar. Arkadaşlık kurmak ve sürdürmek onlar için çok güçtür. Bu sorunlar yetişkinlikte de ilerleyerek devam eder ve ağır sosyal uyum sorunları ortaya çıkabilir.

EĞİTİMCİLER OLARAK NELER YAPABİLİRİZ?

- Başta okul yöneticileri olmak üzere tüm eğitim çalışanlarının ve velilerin konu ile ilgili gerekli önemi anlamalarını sağlayıcı çalışmalar yapılmalı, öğrencilere yönelik daha fazla demokrasi, empati ve hoşgörü eğitimine yer verilmelidir.
- Ergenlerin birbirleri ile olumlu sosyal ilişkiler kurma becerileri rehberlik çalışmaları ile desteklenebilir.
- Öğrenciler ve okul çalışanları arasında pozitif ilişkiler geliştirilmelidir. Okulun sosyal ortamının, genel havasının bütün öğrencilere karşı sıcak ve kabul edici olmaması da şiddet eylemlerini arttırmaktadır.
- Zorbalık ile ilgili önleyici çalışmalarda doğrudan saldırganlık, şiddet konuları yerine dolaylı olarak duygu ve düşüncelerini ifade etme, empatik davranışlar geliştirme, iletişim becerilerini artırma gibi kişisel rehberlik etkinliklerine yer verilebilir.
- Anne baba ilişkilerinin olumlu psikolojik sağlık ve zorbalık üzerinde etkileri dikkate alınarak ergen-aile ilişkilerinin geliştirilmesine yönelik aile eğitim programları düzenlenebilir.
- Ergenlerin akranları ile yapıcı-olumlu ilişkiler kurma becerilerini geliştirmek amacıyla birlikte sosyal ve kültürel etkinlikler planlama, grup dayanışması, işbirliği geliştirme gibi becerilerini artırmaya yönelik çalışmalar yapılabilir.
- Okul içerisinde zorbalık davranışlarına karşı kampanyalar düzenleyebiliriz.

